

– A kurva anyádat – mondja apám, és élém tolja az újabb vodkát.

Elmúltak hetvenévesek. Azt hiszem, ez komoly dolog, hetvenen túl így, ennyire ragaszkodni egymáshoz, meg ahhoz, ami volt, és ami lehetett volna.

Nem ütöttem meg.

– Apám – mondtam neki búcsúzóul.

Hazamentem. Megöntöztem a virágokat. A szárnyasokat bezártam, a pávába bele-rúgtam. Volt borom. Ittam. Néztem a kertet, a tanyámat, a fülemben még ott volt az egymást baszó kakasok meghitt zenéje. Arra gondoltam, ha már idáig eljutottam, talán jó lenne ölni. Később fölpróbáltam a prémes sapkát a tükör előtt. Azt hiszem, jól állt. Arra gondoltam, ez is hiába, az ölés. Mert akit megölsz, veled marad. Akkor meg minek. Ez egy ilyen üzlet. Ne ölj. Hagyd őket elmenni, és menjenek is. Menjenek el sapka nélkül, csupaszon.

Menjenek el.

Bán Zoltán András

MUSA PANASZA

(Egy darab az „Álmok a kanapén” című sorozatból)

Ma rendkívül zavaros az általam kieszelt külvilág, Nagyságos Asszonyom, az esőt gilisztás pászmákban veri ablakomra a szél; álmos délutánra számítottam a kanapén, de már bealkonyult, és nem kis riadalommal látom, hogy közben egy palack vörös is legurult; egyszóval zsúfolt és sokféle elbeszélői csapdával fenyeget mai álmom a pamlagon; agyam tömegsírjának baráti halottai a szokottnál is fékeveszettebben zakatolnak, meg akar születni mindegyik, nem újjá, Nagyságos Asszonyom, hanem megszületni, egyáltalán lenni, hiszen ezek a kiszemelt és válogatottan kieszelt életkontárok csak általam nyerhetik el életes alakjukat. De bevallom, csupán ötletszerűen, céljaimnak megfelelően érdekelnek valóságos életük tényei – én teremtek, én oldok és kötök délutáni pamlagomon, jól tudják ezt ők is, e magyar és nemzetközi eszelősök, ezért most kórusban zengenek, vad kakofóniában, megszületni akarván, és mintegy másodszor – immár sikeresen – leélni agyonkontárkodott életüket; és a zúgolódás oly mérvű, hogy kénytelen vagyok egy pohár vörösborral visszanyelni őket, de páran – a leghangosabban Péterfy Jenő, Lina Schmalhausen, valamint Beethoven unokaöccse és az öreg Jókai – még így is kifénylenek a karból, Nagyságos Asszonyom, kiénekelnek, követelik világra segítségüket, noha a szívük mélyén mindegyiknek tudnia kell, hogy második életük se lesz egyéb csúfos kudarcnál és bukásnál, hiszen sikeres életpálya nem kapott helyet baráti halottaim tömegében; nem kaphatott, mivel így döntöttem, oldottam és kötöttem az élet-sorsokat, a magam életkontárságának megformált lehetőségeit.

És ahogy mindezt kieszeltem, és a szoba légterébe hangosan belemondtam, elterpeszkedve a tagadhatatlanul kissé vörösborfoltos kanapén, meghökkent gondolkodással érzem, Nagyságos Asszonyom, hogy ezenközben engem eszeltek ki, engem szemelt ki valaki, akit – hódolatul régi mesteremnek – az Elbeszélés Szelleme címmel tüntettek ki, és aki most egy kis zöld kígyócska alakját felöltve siklik kanapém lábaihoz; feltartott

fejjel, sziszegve kel át a szőnyegemen, akár valami sötét tükrű kis tavon. És immár nem én oldok és kötök, hanem engem oldanak és kötnek az elbeszélés törvényei szerint.

Mert a zöld kígyócska szájából, villás nyelve gyanánt, hosszú tekercs bomlott a padlóra, mégpedig egy kieszelt kézirat; és szólt a kígyó, ráadásul németül: „Edd meg, és aztán eszeld ki újra, mert most édes, de legyen szádban keserűvé!”

E parancs ellen senki nem lehet elég erős, így aztán nem volt mit tennem, követtem szavát, és ezennel kibocsátom alkonyati jelenéseimet, ha nem is a világ, de a Kegyed szeme elé, Nagyságos Asszonyom; fogadja éppoly megértéssel, mint korábbi délutáni álmaimat a kanapén.

Volt egyszer egy elbűvölő leányka, a neve Musa, akit Gottfried Keller szemelt ki a *Tanzlegendchen* című legendájában. Eszerint e süldő lány arról volt híres, hogy soha nem nyugvó lábbal táncolta volna át az egész életét. Hogy szolgálólányka volt avagy parasztlány a mezőről, kocsmai felszolgáló vagy sima cseléd, netán vidéki úri kisasszony vagy kisvárosi polgárka, azt nem eszelte ki a kézirat gazdája, és én sem költöttem meg, Nagyságos Asszonyom. Legyen elég most annyi, hogy e Musa lány minden lépése tánc volt és muzsika: táncolt a mezőn és a réteken, a szobákban és a folyosókon, éjjel és nappal, holdfénynél és verőfényben; szoknyája virágharangként boltozódott, hosszú hajfonatai kígyókként örvénylettek körülötte, és aki látta, könnyű szédülésbe, rövid, de heves tébolyba esett; és köréje gyűltek a férfiak, és nem akarták továbbengedni, de a nők is rabjai lettek egészen, és próbálták utánozni tánclépéseit.

És eljött a nap, Nagyságos Asszonyom, amikor Musa még akkor is táncolt, amikor az oltár elé lépett, pontosabban lejtett; jó szándékkal siklott oda, nem holmi hopszasszával, csak egy menüettes táncsal akart áldozni az oltár előtt a Szűznek, Máriának, vagyis az Istenanyának; ráadásul úgy eszeltem ki, hogy nem is tehetett másként, hiszen születésétől fogva szinte néma volt e lányka, csalútra csábító szépsége szellemi félalkonnyal párosult; rózsás ajkáról csak rekedten, görcsös lökésekben ugatott ki a szó, és a Szűz iránt érzett rajongását így csak szánalmas dadogással foglalhatta volna imába. De cserébe zene zúgott állandóan a két füle közti térben, saját teste-lelkének zenéje, és e muzsikára eszelte ki és idomította hozzá táncai beszédét. A templom csendjében annyira elmerült a zenéjéhez illő lépések megválogatásában, hogy észre sem vette, és később is szinte álomnak vélte, amikor váratlanul partnerére akadt: egy széles redőjű, öborvörös királyi köntösbe öltözött, fején aranyos koronát hordó férfi illegette a lábát vele szemben; feketé csigákba font szakállát úgy vonta be az érett évek ezüstje, akár távoli csillagok visszfénye. Átkarolta a kislányt, és oly sikkesen vezetett, fűzőld szattyáncsizmás lábát olyan keccsel igazította a gyermeki Musa toppantásaihoz, akárha évezredek óta táncolnának együtt.

És valódi, nem képzelt zene szólt e tánchoz, mely felülmúlta Musa minden eddigi kieszelt hangoszlopát; a templom mennyezetéről hullott alá könnyű függönyként a muzsika, és ha akkor Musával együtt fölnézhetett volna, Nagyságos Asszonyom, azt látta volna, hogy a mellvédeken legalább tizenkét angyalka áll és ül, fesztelenül lógatva le lábát az oszlopok rései közt, és húzza és vonja, fújja és pufogatja hangszerét, miközben a korlátokat díszítő fa- és bronzangyalkák tartották a kottákat; csak a legkisebb, egy brióshasú, klarinétozó puttó lógott ki a sorból, ő keresztbe vetett jobb lábának rózsás ujjai közé markolta a lapokat. De ez volt a legszorgalmasabb is egyben, míg a többiek ide-oda dülöngéltek, toporogtak, nyújtózkodtak, enyelegtek egymással, suhogtatták-kiterjesztették szárnyaikat, hogy színeik felfénylettek az üveglakokon beáradó napban.

Közben szakadatlanul járt a tánc, és amikor egy szívfájdító akkorddal véget ért, Musa csodálkozva látta, hogy az úr lélegzete még csak nem is lett szaporább, homloka meg sem izzadt, noha igencsak kimerítő gyakorlatokat végzett. És nagy lett most a csend, még a zenélő angyali lurkók fecserészése is elcsitult, és a roppant hallgatásban Musa egyszerre csak azt vette észre, hogy az elegáns úr lába és karja zene nélkül is tovább izeg-mozog, és bár szája csukva, táncos mozdulatai világos szavakat szólnak, olyannyira, hogy a lépésekből a lány tökéletesen leolvashatta, miféle beszédet intéz hozzá templomi gavallérja. „Én Dávid király vagyok, akit ha máshonnan nem, a Bibliából bizonyára jól ismersz, *mein Kind*. Az Ég Királyi Asszonya küldött, aki odafent kiszemelt, és régóta figyel és csodálja áhítatos táncodat. Nos, Mária úgy döntött, hogy rám bízva az ajánlatát, mely így szól, nem máshogy: lenne-e kedved az örökké tartó boldogság honában egy szakadatlan örömtáncsal eltölteni a betölthetetlen időt, olyan táncsal, melyhez képest a mi mostani kettősünk legföljebb tán lomha csoszogásnak lenne nevezhető?”

Mire Musa szíve hevesen feldobogott, és már válaszra akarta görcsölni rosszul engedelmeskedő ajkát, ám lelkében ujjongva észlelte, hogy ezúttal nem hoz szégyent fejére a torz beszéd, hiszen lába, akár a király tagjai, ékesen szól helyette, és mintegy álomi járással ezt topogja ki válaszul: „Hát persze, ennél mi sem lehetne számomra kívánatosabb!”

Mire Dávid kecsesen meghajolt, és ezt cifrázta ki a beszentelt padlóra: „*Eccelente!* Akkor ezentúl semmi mást nem kell tenned, mint földi árnyéleted alatt lemondani bármiféle táncról és minden más ugrabugráló gyönyörrel, hogy összes fennmaradó idődet a bűnbánatnak és a lelki gyakorlatoknak szenteld, de maradéktalanul ám, és bármiféle visszaesés vagy kibúvó nélkül!”

De a nem várt feltétel nyakassá tette a kis szüzet, és ezt tipegte ki válaszul, miközben megrökönyödve észlelte, hogy végtagjai hirtelen eddig nem ismert ékesszólással tudták megfogalmazni régebben dadogva a lelkében rekedt mondandóját: „Egyszóval teljesen le kellene mondani a táncról? Szúrós feltétel, mert nekem roppantmód kétséges, hogy szabad-e táncolni egyáltalán az égben. Hiszen mindennek megvan a maga ideje; és mivel számomra ez a földi padlat fölöttébb remeknek és célszerűnek tűnik a táncra, következésképpen az égnek bizonyára más, jobb tulajdonságokkal kell rendelkeznie, mert egyébként fölösleges dolog lenne a halál.”

Hogy fölösleges lenne a halál, azt nincs felhatalmazása, se tudása megvitatni, felelt a hirtelen fiatalodni kezdő öregúr, de annyi szent, hogy téved a kicsike, mert számtalan bibliai helyet tudna idézni, melyek szerint igenis kívánatos, sőt áldásos foglalatosság az égben a tánc, vesd össze például *Jeremiás* 31,4 és 13, vagy lásd Szent Pál *bon mot*-ját a zengő cimbalomról, de – ha szerénysége nem tiltaná – utalhatna maga költötte zsoltárokra is. „Ám erre most nincs időm”, szaporázták a lábak, „azaz rögtöni választ kérek: igen vagy nem, lesz lemondás avagy nem, mert sietős a dolog, hiszen az égben még jó néhány táncos göröl van előjegyezve füzetemben. *Take it or leave it!*” Szólt a király, aki most, legalábbis ezt eszeltem ki, Nagyságos Asszonyom, külső alakjában erősen átalakult, az elegáns öreg gavallér helyett most valami pimasz ficsúr, kissé striciképzű alak gigerliskedett Musa előtt – simléderes sapkája mélyen a homlokába húzva, szája sarkában cigarettnél fityeg, nagyságos szakálla most cipőpertlis bajusz, pillantása sunyis, köpenye helyett válltöméses jampeczakóban duzzadnak izmai.

Ott állt Musa tanácstalanul, ujjait duzzadt ajkára illesztve, és lába, akárha ólomcsizmába merült volna, egyetlen hangot sem tudott kitancolni válaszul. Nagyon is keménynek tűnt a feltétel, hogy lemondjon élete gyönyöréről egy szerfölött homályos és bizonytalan jutalom kedvéért. Továbbá az sem tetszett neki, hogy eszerint nem ő lenne

az egyetlen kiszemelt nőszemély. És hiába nézett fel kérdőn a zenészkedő angyalokra, azok csak bámulták orrukat túrva a kottáikat.

Ám a türelmetlen kerítő ekkor csettintett egyet, mire az égi hangászkar felocsúdott, és egy olyan szívmarcangoló melódiát zúdított alá a főhajóba, hogy Musa minden porcikája belesajdult, lába-karja megremegett, akárha áramütés érte volna, és táncolni vágyott rögtön a lány, de egyetlen porcikája sem mozdult, valami ismeretlen görcs bénította tagjait, és érezte, ehhez a dallamhoz idétlenül suta, szinte idomtalan sárkolonc lett a földi teste. De mivel sejtette, hogy csak egyetlen módon hallhatja viszont e zenét, végül is döntött: előrenyújtotta átizzadt tenyerét, és engedelmes nyusziként siklatta bele egy óriáskígyó szájaként ásító markába annak a férfinak, aki mintha most ismét új karakterként állt volna az oltár előtt: lötytyedt hasú impresszárió, szájában vastag szivar, óralánca arany, virslíujján düledt szemű pecsétgyűrű, fején aranszőkén villogó hajkorona, ám a gyakorlottabb szem előtt nem maradhatott titokban, hogy nem egyéb az, mint ügyesen tupírozott paróka.

A kezek egybekulcsolódtak.

Az üzlet megkötetett.

És ekkor ismét csettintett egyet az úr, aki immár lovagias külsőre váltott: oldalán hosszú, hegyes tör, fején kakastollas kalpag, és miközben izzóvörös nyelvvel kéjesen nyalogatta duzzadt ajkát, mintha egy pata is kivillant volna koromfekete selyempalástja alól, de ez talán már túlzott kieszelés, Nagyságos Asszonyom.

Legyen elég most annyi, oldom és kötöm tovább az elbeszélés szálait, hogy a csettintő jelre a zenészek összekapták magukat és hangszereiket, tollászkodtak még kicsit, aztán fölborzolták szárnyaikat, és egy nyitva álló tetőablakon át kihussantak az égbe; utolsóan a kis pufók maradt, aki összetekert kottafüzetével röptében még akkorát csapott az egyik bronzangyalka hátsójára, hogy csak úgy csattant.

Musa ellenben áhítatosan vonszolt léptekkel ballagott hazafelé, miközben a két füle közti teret most annyira betöltötte az utójára hallott égi zene, hogy semmi rés nem maradt a külvilág zajainak; otthon egy percig sem habozott, elővette legdurvább köntösét, és egyetlen tánc lépés nélkül magára öltötte. Utána aztán kiment a kertbe, két folyton arra lebzselő kamasz segítségével a kerítés mellett kalyibát épített magának, mohából vetett nyoszolyát, agyagkorsóját friss vízzel töltötte fel, és ettől kezdve, elválva esetleges családjától és az emberektől, a bűnbánatos szemlélődésnek szentelte minél rövidebbnek áhított hátralevő életét, önként alávetve magát a legcudarabb próbáknak, melyek kieszelésében olykor odáig ment, hogy a kicserepesedett ajkú két kamasz izzó tekintete előtt egy maga fonta csalánkorbáccsal paskolta véresre lemeztelenített hátát, mi több, hátsóját, bár, ha belegondol, Nagyságos Asszonyom, e túlzásra semmi szükség nem volt, hiszen odafentről csak annyit kértek tőle, hogy a táncról mondjon le, más különösebb igény nem támasztódott. De talán éppen ezekkel az öngyötrésekkel akarta Musa elterelni a maga figyelmét, hiszen a legkeményebb próbatétel természetesen az volt – és jól tudta ezt a ravasz Ég és a Pokol! –, hogy végtagjait táncatlanul tartsa, pedig elég volt felcsicseregnie egy madárnak, vagy megszólalni a lombok közt matató szélnek, hogy azonnal mozgásba ránduljon a karja, lába, melytől mozgása vitustáncnak rémlett, melyet egyszerűen csak Szent János-táncnak, másképpen nyavalyatörésnek neveznek az egyszerű nép körében. És mikor látta Musa, hogy csalán ide, tüzes parázs oda, mindhiába rugódozik kényyszeres mozgásai ellen, a falu nagy bajszú kovácsával erős vasláncocskát veretett két bokája közé, hogy ekként akadályozza meg az ugrabugrást.

A faluban vagy városkában ettől kezdve szinte szentként tisztelték a bakfist; sokan gyűltek oda kertjébe, telepedtek le kalyibája mellé, hogy kandi szemekkel, a messzebb

letanyázók egyenesen távcsövekkel figyeljék minden mozdulatát, akár egy ketrecbe zárt éhezőművészt. De nem kapták rajta soha semmi illedelmetlenségen, Nagyságos Asszonyom; Musa csendben hevert növényágyán, ételt-italt alig vett magához, és egyre csak az angyalok által fejébe plántált, jól kieszelt muzsikát hallgatta. Híre messze terjedt, némelyek egyenesen csodatevőnek, jótevő tündérnek gondolták. Sokan, különösen kevély szülők, azért keresték föl, hogy lányuk rossz járását, netán ólábát orvosolja, és valóban: elég volt Musa meleg tenyerének egy sóhajnyi érintése, a férjet leső eladó lány máris peckesebben, sudárabban suhant tova, rokonai legnagyobb örömére.

Így teltek az évek, talán három is; Musa egyre vékonyodott, míg végül olyan áttetsző lett, mint egy tavaszi bárányfelhő. Ámde ősz volt, mikorra világossá vált, hogy immár halálán van. Ekkor a tehetetlen, alig tapintható testről a két kamasz szorgos keze óvatosan lefejtette immár ronggyá foszlott öltözékét, mások hófehér menyegzői ruhát adtak rá, fejére réti koszorút kötöttek, és a falu lakói türelmetlenül várták hamarosan remélhető mennybemenetelét. Ezrek és ezrek gyűltek össze a kertben, messzi városokból is egyre csak érkeztek a kíváncsiakkal tömött kocsik, minden faágra és háztetőre rátelepültek a csodára ácsingózók; az utcákon tánczenekarok játszottak egymást váltva szakadatlanul, egy leleményes vállalkozó petárdákat, egy másik vattacukrot árult, a harmadik Musazászlót árult a girlandokkal felékesített bokor mögött. Alkonyattal hirtelen feltámadt a szél, rózsabimbók millióit sodorva a kertbe, minden megéledt, illatozott, még a levélrések is zizegni kezdtek, és a lombok zsongása hirtelen csodás zenévé változott, ám ezt aligha hallotta valaki is, kivéve a kedves lánykát, aki most felnyitotta halott szemét, föltekintett a vakító fényvel megnyíló égboltozatra, amelynek kapujában Dávid állt, kezében lantot tartott, melynek pengésére nehézkes nélküli körtáncot lejtettek a mennyország gyönyörökben dúskáló lakói. A következő pillanatban Musa bokájáról fényes csengéssel lepattant a lábbilincs, nyoszolyája halk hullámokat vetett, hogy kisvártatva a lánnyal együtt tálcaként libegjen föl az égi táncterembe, ahol aztán Musa habozása nélkül és hibátlan ritmusban lépett be a tovasikló táncosok kerengésébe – ez volt az utolsó kép, amelyet a mennyről megőrzött a földön lábujjhegyen, gólyanyakkal pipiskedő tömegek szeme.

Mert az ég egy pillanat alatt bezárult, sötétség pecsételte le a földet, a csalódás moraja zúgott végig a sorokon, az ünnepet váró embersereglet szomjas ajakkal, üvöltve, öklét dühödten az immár üres firmamentum felé rázva rohant az extra csapolással, ételektől roskadozó asztalokkal készülő kocsmák felé, hogy aztán a hajnalban a jobb híján mégis eldurantott petárdák fénye egy mindenütt bagzó-üzekedő-okádó-öklendező embersárt világítson meg szemfájdító józansággal.

Az égben éppen ünnep volt, amikor Musa megérkezett, és nem várt meglepetésként, az est fényét emelendő az ókori Múzsák jöttek vendégségbe; éppen ekkor szálltak ki Héliosz vontatta aranyszekerükből. Az Istenanya ötlete volt ez az invit, aki legközelebbi barátnőjével, a czestochowai Fekete Madonnával és a máriapócsi Könnyező Szűzanyával egy leendő nemzetközi Mária-kongresszust készített elő, és ennek főpróbájaként, másrészt a nyitás jegyében, úgy érezte, nem ártana valami exkluzív eseménnyel emelni a megbeszélés fényét. Így esett a választása a pogány görög lányokra, akik kissé elfogódottan ültek most a mindenféle égi jóval megrakott asztalnál, és ambróziához szokott ajkukkal kissé idegenkedve ízlelgették a madártej vagy éppenséggel a fokhagymás svájci rösztit. A majordomus szerepét ügyesen vivő Dávid király Thalia és Terpszikhore közé ültette le a táncban elfáradt és egyébként is elfogódott Musát: elvégre mégiscsak ez volt az első napja, mintegy ismerkedési estje a mennyben! Látva a lány kissé együgyű

képét, végül a zene asszonya, Szent Cecília vette pártfogásába, előmutatva neki pár nemrég szerzett táncolni való zsoltárt.

Nyíltak és tárultak az ajtók, szólt a zene, egyre nőtt a tömeg.

Bor járt körbe szikrázó kelyhekben, Ábrahám pohárköszöntőt mondott, aztán Jób következett, a tósztok sorát Szent Ágoston Musa fejének kissé bonyolult köszöntője zárta; a hangulat egyre emelkedett, mindenki beszélt, és nemcsak közvetlen szomszédjához szólt, hanem átkiabált a messzebb megterített asztalokhoz is; zene zendült ismét, a párok gyorsan összeálltak, az angyalok valami rendkívül bonyolult kettős fűgákkal, mindenféle tükörfordításokkal és szűkámenetekkel és nápolyi tercekkel telzsűfolt kantátát muzsikáltak, a kórust Cecília vezette, a mosolyok körbejártak, és a jelenlevők nem szűntek meg élvezni és dicsérni önmagukat. Kieszelésem szerint a Boldogasszony olyanmennyire emelkedett hangulatba került, hogy búcsúzóul odasúgta a még józannak tűnő Uránia fülébe, hogy addig nem nyugszik, amíg el nem intézi, hogy kivételesen a Múzsák örökre felkerüljenek ide, és kiszabadulva a Pokolból, teljes jogú tagjai legyenek a mennybéli közösségnek.

De a kézirat úgy eszelte ki, hogy ez végül mégse történjék meg, Nagyságos Asszonyom. Mert amikor a Múzsák egy év múlva ismét ellátogattak az évi rendes ünnepségre, előtte összebeszéltek, és egy meglepetést készítettek elő, hálaadásként az égiek szívélyességének. Euterpé, a zene felelőse első hallásra megjegyezte és leírta a mennyben hallott kantátát, és a kilenc pompás Zeusz-lánynak betanította szépen derekasan. Így amikor mindenki már eleget ivott és evett, és a szokásos pohárköszöntők is elhangzottak, a Múzsák úgy érezték, eljött a megfelelő pillanat a meglepetésre, Euterpé csettintésére, a vendéglátók minden előzetes figyelmeztetése nélkül felhágtak az egyik zenekari pódiumra, és belevágtak énekükbe. De noha a kantátájuk hangról hangra, ritmusról ritmusra azonos volt az egy éve elhangzottakkal, talán előadásmódjuk szokatlan másságától, erős idegenszerűségétől a korábban oly szárnyalóan édes melódiák most kopáran, keserűen és szinte lázadóan, úgyszólván káromlásként hatottak. Az eredeti szándéka szerint a mennyeket magasztaló dal visszajára fordult, és most a földi lét pogány nagyszerűségét dicsőítette. Egy pillanatra rémületes csend támadt az ünnepi girlandokkal földísztett teremben, de aztán a teljes égi hallgatóság hangos zokogásban tört ki, olyanmennyire elfogta őket a honvágy és a bánat az elveszített és többé aligha visszanyerhető földi létezés iránt.

Végtelen sóhajtozás és nyögés, fuldokló sírás töltötte be a határtalan mennyeket, az álmukból felvert, megzavarodott próféták, szakállas ósyták és slafrokba bújt ósnyák mindegyike idesereglett, ám a Múzsák, látván daluk meghökkenítő hatását, azt vélték, hogy ez a tetszés jele, így aztán egyre hangosabban és mélabúsabban zenéltek, jobban mondva harsogtak, hogy végül az egész gyülekezet magánkívül dülöngélt és siránkozott, sokakat szédülés fogott el, néhány bibliai alak rosszulleteiben támoynogni, öklendezni, majd hányni kezdett, sokan az asztalra borulva pityeregtek; és a kis Musa szívébe hirtelen belehasított a szorongás, hogy akkor ott, lent a templomban talán rossz üzletet kötött azzal a sokféle alakmásban mutatkozó úrral. Végül olyanmennyire általánossá lett a siránkozás és panaszkodás, hogy maga a legfelségesebb Szentháromság volt kénytelen elősietni hátsó termeiből, hogy egyetlen, de annál visszhangosabb mennydörgéssel véget vessen a szépen induló, de csúfos kudarcba fulladt mulatságnak.

És csend lett ekkor a mennyben, mintegy fél óráig.

Aztán felocsúdtak a menny lakói az asztaloknál, felállították az elgurult poharakat, rendbe szedték zilált ruházatukat, és a szégyentől elcsigázottan vánszorogtak be alvószobáikba. Egy csapásra visszatért a némaság és a fásult egyhangúság az égi csarnokok-

ba. És mi sem természetesebb, Nagyságos Asszonyom, hogy a legjobb szándékuk és jelentős művészi teljesítményük ellenére is csak zavart, valamint fájdalmat okozó szegény Múzsákat azonnal kiutasították, és soha többé nem adtak nekik belépési engedélyt; ott kuksolnak most is a Pokol mélységes fenekén, bár a többiekéhez képest igencsak lakályosra berendezett celláikban, abban a reményben, hogy az Utolsó Ítélet talán rendezzi majd fölöttébb kusza státuszukat.

És a Menny által kiszemelt kicsiny Musa, fején még odalent kötött virágkoszorúját viselve, azóta minden este ott üldögél a mennyország peremén, és bámul alá fürkészőn a földre, miközben könnyeivel sűrűn öntözi felhópamlagáról lelógó, a táncban fáradhatatlan lábát. És sokan bámulnak fel ugyanekkor letről, de úgy eszeltem ki, Nagyságos Asszonyom, hogy bármennyire szeretnék is, ne láthassanak semmit.

És ezzel csókolom a kezét.

(A sorozat két további darabja megjelent a Holmi 2013. februári számában.)

Elfriede Jelinek

ROHONC*

(Az öldöklő angyal)

Halasi Zoltán fordítása

Kastély Ausztriában. Vadásztrófeák a falon. Női és férfi hírnökök mindenfelől, részben lepusztult estélyi ruhában, részben biciklis futárnak öltözve, egyre rövideülő időközönként be-beszaladnak a terembe, mígnem a terem zsúfolásig megtelik végül. Egyikük sem hagyja el a helyiséget. Mindenkinek mai ruhát visel. Kérem, hogy az öltözködésben semmi se utaljon a múltra, legfeljebb jelzésszerű idézetek legyenek, frizurában stb. Két hírnök motoz egy (Calvin Klein vagy Hugo Boss) alsónadrágos férfit, a sofőrye ott áll, és nézi. Időnként jön valaki, kissé zilált, de nagyon elegáns ruhában, kezében fegyverrel. Átfurakszik a hírnökök tömegén, félretaszítva őket, odamegy valamelyik ablakhoz, és időről időre kilő rajta.

Időnként (főleg amikor Németországról vagy németekről van szó) egyik-másik hírnök úgy tesz, mint aki öngyilkos akar lenni, de lehessen látni rajta rögtön, hogy nem gondolja komolyan. Mondjuk, nejlonzacskót húz a fejére, aztán próbálja összehúzni a végét a nyakán, vagy valami más, nevetséges módon tesz öngyilkossági kísérletet.

Csak a hírnökök beszélnek (a beszélő személy lehet akár egyetlen férfi vagy nő is, ez a rendezőre van bízva). A hírnökök mindannyiszor megpróbálják vagy visszatartani a fegyverest, vagy épp ellenkezőleg, az ablakhoz tuszkolni, hogy kilőhessen rajta. De persze az egészet, nálam már megszokott módon, teljesen másként is lehet csinálni.

* Taken from DIE KONTRAKTE DES KAUFMANNS. RECHNITZ (DER WÜRGEENGEL). ÜBER TIERE. Copyright © 2009 by Rowohlt Verlag GmbH, Reinbek bei Hamburg.